Eduskunta
Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJAKUULEMINEN
TÄYDENNYS
10.2.2017

Asia: HE 251/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+251/2016

Kiitos mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. MTK täydentää edellistä kirjallista muistiota seuraavasti.

MTK esittää hallituksen esitykseen seuraavat muutokset:

1. 63 § Kevennetty kaavamenettely

Hallitus esittää, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ei tarvitse laatia vaikutukseltaan vähäiseen asemakaavan muutokseen. ***Kevennetty kaavamenettely pitäisi asemakaavojen lisäksi laajentaa yleiskaavojen vähäiseen muutokseen***. Kevennettyä kaavamenettelyä voitaisiin yleiskaavoissa käyttää muun muassa rantaosayleiskaavan rakennusoikeuden muutokseen ja maisematyölupavaatimusten päivittämisessä muuttuvan lain mukaisiksi.

2. 128 § Maisematyölupa

Maisematyölupaa koskevan pykälän perusteluihin olisi täsmennettävä, että

> ***Metsänkäsittelyä koskevat kaavamääräykset voivat olla ainoastaan informatiivisia. Maisematyöluvan poistuminen maa- ja metsätalousvaltaisilta alueilta tarkoittaa sitä, että kaavalla ei ole oikeusvaikutuksia metsän käsittelyyn. Metsänhoitoa ja -käsittelyä näillä alueilla ohjaa vain metsälaki.***

Ilman tätä täsmennystä mikään ei estä kuntia asettamassa kaavamääräyksiin rajoitteita metsänkäsittelylle, vaikka maisematyölupavelvollisuus poistuukin. Perustelut täytyy kirjoittaa siten, ettei hyvää uudistusta ole mahdollista kiertää suorilla kaavamääräyksillä. Keltaisella merkitty lause oli poistettu perusteluista lausuntokierroksen jälkeen ja se tulee palauttaa perusteluihin.

3. 137 § Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella

Ensimmäisen momentin muutosten osalta hallituksen esityksessä mainitaan, että muutosten ei ole tarkoitus muuttaa oikeuskäytäntöä. Tähän lain kohtaan liittyvä oikeuskäytäntö perustuu pitkälti vanhentuneisiin ympäristöministeriön ohjeisiin. Jotta nämä ohjeet voitaisiin päivittää tälle vuosituhannelle pitää viittaukset oikeuskäytännön pysyvyydestä poistaa. Lainsäädännön muutoksella pitää olla mahdollisuus vaikuttaa myös oikeuskäytännön kehittymiseen. Kylien kehittämisen näkökulmasta ***tulisi viittaukset liikenneturvallisuuteen ja palveluihin poistaa***. Kylillä on harvoin kevyen liikenteen väyliä ja käytännössä maantiet ovat kyläteitä. Ylipäätään palvelujen saavutettavuus on tulkinnanvaraista ja mahdollistaa rakentamisen estämisen subjektiivisen harkinnan perusteella jatkossakin.

Toisen momentin uudistus on merkittävä helpotus paikkaan sidottujen maaseutuelinkeinojen toimintaedellytysten turvaamiselle. Lakia on kuitenkin täsmennettävä seuraavasti:

MRL 137 § 2. momentti:

> *Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saa rakentaa jo olevaan asuntoon tai maatilaan kuuluvan talousrakennuksen sekä* ***jo olevaan maaseutuyritykseen kuuluvan elinkeinonharjoittamista varten tarpeellisen rakennuksen.***

Maatalous on ahdingossa ja joka päivä suomalaisia tiloja lopettaa toimintansa kokonaan. On äärimmäisen tärkeää, että maaseutuelinkeinoille tarjotaan mahdollisuuksia kehittyä ja jatkaa elinkeinotoimintaa. Nyt esitetyn mukaisesti kevennys rajoittuu liikaa vain perinteiseen maa- ja metsätalouteen. Muutos uhkaa jättää kevennyksen ulkopuolelle maaseutumatkailun, hevostalouden, erilaiset bio- ja kiertotalouden hankkeet sekä esimerkiksi sukupolvenvaihdoksiin tarvittavat uudet asuinrakennukset. Esimerkiksi maaseutumatkailun edellyttämä pienimuotoinenkin rakentaminen on suljettu pois ranta-alueita koskevasta vastaavasta lainkohdasta. Hallitus edistää vahvasti biotaloutta. Tässä olisi tilaisuus helpottaa biotaloushankkeiden käynnistämiseen liittyvää lupabyrokratiaa.

Lakimuutoksesta huolimatta rakentaminen suunnittelutarvealueella ei jatkossakaan saisi johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Suuri puute esityksessä on, että merkittävyyden kynnystä ei ole perusteluissa määritelty. Tämä johtaa väistämättä siihen, että uuden lainsäädännön rajoja tullaan hakemaan tuomioistuimista. Näin tulkinnanvarainen normi ei ole hyvää lainsäädäntöä. Siksi MTK ehdottaa lain perusteluihin lisättäväksi, että

> ***Merkittävää rakentamista voisi olla tilalla olemassa olevan rakennuspinta-alan kolminkertaistuminen tai määrältään sitä suurempi rakentaminen. Merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia rakentamisella voisi olla silloin, jos toiminta muuttuu sellaiseksi, että se tarvitsee valtion ympäristölupaviranomaisen myöntämän ympäristöluvan.***

Hallituksen esityksen perusteluissa ensimmäisen momentin osalta todetaan, että ”rakentaminen on mahdollista silloin, kun se on todettu sopivaksi sellaisessa lupamenettelyssä, jossa sopivuutta on voitu arvioida tavanomaista lupamenettelyä laajemmin myös yhdyskuntakehityksen, ympäristöarvojen ja tulevan maankäytön näkökulmasta.” Tämän periaatteen täytyy toteutua myös toisen ja kolmannen momentin kohdalla. Ympäristöluvassa on nykyisen ympäristönsuojelulain nojalla tutkittava sijoituspaikan valinta ympäristön kannalta kestävällä tavalla. *Normin purkamisen ja yhden luukun tavoitteiden näkökulmista on tarpeen, että kunta voisi ratkaista sijoittumiskysymyksen joko ympäristöluvassa tai sitten tarvittaessa suunnittelutarveratkaisussa, milloin kunta ei ole ympäristöluvan myöntäjänä.* Sellainen jo olemassa olevan toiminnan laajennus, mikä ei edellytä ympäristölupaa laisinkaan, on sen laatuista, että sen rakentamiselle asetettavat vaatimukset pystytään ratkaisemaan tavallisessa rakennusluvassa. Merkittävän rakentamisen määrittely on luvanhakijan oikeusturvan ja päätösten ennakoitavuuden vuoksi välttämätöntä.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2017

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Leena Penttinen
Lakimies